

Adolescent pregnancy

Adolescent pregnancy is a major challenge that requires close attention of the society. The World Health Organization [notes](#) that 12 million girls aged from 15 to 19 years and at least 777,000 girls up to 15 years give birth. The global adolescent birth rate was 42 births per 1000 adolescent girls in 2021.

In the assessment of [the United Nations Fund for Population Activities](#) (2019 study), on average three in 100 girls report a pregnancy at the age of 15–19 in Kazakhstan. 15% of all teenage pregnancies end in abortion. 45% of the surveyed adolescents aged 15–19 do not know how to protect themselves from sexually transmitted infections.

"Early pregnancy is a pregnancy from 14 to 18 years of age. At this time, puberty has not yet been completed. Adolescent pregnancy has a special course and is accompanied by an increased risk for complications for both the mother and the child. This may include preterm birth, prematurity, low birth weight, and delayed growth and development of the child. The adolescent body is in development, and the organs may not be mature enough for pregnancy and childbirth. For example, the bones of a young mother may still be forming, which can make childbirth more difficult and even dangerous," **says Natalya Rakhalskaya, a highest-category physician, a master of public health, president of the Kazakhstan Association for Sexual and Reproductive Health, and an expert of the Densaulyk National Association.**

According to the [statistics](#) of the Ministry of Health of the Republic of Kazakhstan, 2105 girls under 18 became pregnant over 11 months of 2023. The largest number of pregnant adolescents was reported in the Turkestan, Mangystau, and Almaty regions. The number of those who gave birth before the age of 18 was 1411.

An adolescent pregnancy can end in two ways: abortion or childbirth. Abortion may increase the risk of complications such as bleeding, intrauterine infections, injury to the uterus or other organs.

Depending on the cultural and social circumstances, the adolescent may face judgment, isolation, problems in relations with family and friends after the abortion procedure.

The psychological component of early pregnancy is not less important. The fact of pregnancy is realized by adolescents with a delay. The first reaction is shock, guilt, confusion, fear, and panic. An adolescent pregnancy is almost always an unplanned event; therefore, it is most often undesirable.

"The news that the daughter is pregnant is a shock for the parents. But there is no time for emotions since the daughter needs help. Therefore, first of all, it is necessary to contact an obstetrician-gynecologist who receives patients in the Youth Health Centers at all municipal clinics. Undergo a comprehensive examination, assess all risk factors for the girl's health, and make a wise decision," **notes Natalya Rakhalskaya.**

Moral and sexual education begins in the family, where parents transmit their values and beliefs regarding morality and sexuality through their behavior, communication, and modeling of correct behavior.

Sexual education of a child depends primarily on parents, on their ability to find a common language with a teenager, on the ability to listen and hear. Do not hesitate to talk with your child about intimate life and methods of contraception in order to protect children from rash

acts. It is better to always try to maintain friendly relations with the child in order to keep abreast of changes in his/her personal life and, if necessary, to help with wise advice or to support emotionally.

School should also prepare children for adult life. Nowadays, sexual education about the features of human physiology is conducted at school within the subject of biology, but this is not enough. It is necessary to introduce a separate subject on the basics of reproductive health to make adolescents perceive their health as valuable from the school. Invite experts in various reproductive health fields to provide information on unplanned pregnancy prevention, contraception, prevention of sexually transmitted infections, and HIV infection.

"An unplanned pregnancy can have serious consequences and change your life. Therefore, it is important to make responsible decisions and be informed about sexual and reproductive health," the **expert concluded**.

Жасөспірімдердің жүктілігі

Жасөспірімдердің жүктілігі-бұл қоғамның назарын қажет ететін маңызды мәселе. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы [дамушы](#) елдерде жыл сайын 15 пен 19 жас аралығындағы 12 миллион қыз және кемінде 777 000 қыз 15 жасқа толмай босанатынын атап өтті. Жасөспірімдер арасындағы жаһандық туу коэффициенті 2021 жылы 1000 жасөспірім қызға 42 босануды құрады.

[БҰҰ-ның халық саны саласындағы қорының](#) бағалауы бойынша (зерттеу 2019 ж) Қазақстанда орта есеппен 100 қыздың үшеуінде 15-19 жаста жүктілік тіркеледі. Барлық жасөспірімдердің жүктілігінің 15%-ы түсік жасатумен аяқталады. Сауалнамаға қатысқан 15-19 жастағы жасөспірімдердің 45%-ы жыныстық жолмен берілетін инфекциялардан қалай қорғану керектігін білмейді.

"Ерте жүктілік, бұл 14 жастан 18 жасқа дейінгі адамның даму кезеңіндегі жүктілік. Бұл уақытта жыныстық жетілу әлі аяқталған жоқ. Жасөспірімдердің жүктілігі ерекше түрде жүреді және ана мен бала үшін асқыну қаупінің жоғарылауымен бірге жүреді. Бұған мерзімінен бұрын босану, шала туылу, жаңа туған нәрестенің салмағы аз, баланың өсуі мен дамуы проблемалары кіруі мүмкін. Жасөспірімдер денесі даму процесінде, ал мүшелер жүктілік пен босану үшін жеткілікті жетілмеген болуы мүмкін. Мысалы, жас ананың сүйектері әлі де қалыптасу процесінде болуы мүмкін, бұл босану процесін қиындатады және тіпті қауіпті етеді", — дейді **Наталья Рахалская, жоғары санатты дәрігер, Қоғамдық денсаулық сақтау магистрі, қазақстандық жыныстық және репродуктивті денсаулық қауымдастығының президенті және Денсаулық Ұлттық қауымдастығының сарапшысы.**

ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің [статистикасы](#) бойынша 2023 жылдың 11 айында 18 жасқа дейінгі 2105 қыз жүкті болды. Жүкті болған жасөспірімдердің ең көп саны Түркістан, Маңғыстау, Алматы облыстарында тіркелген. 18 жасқа дейінгі босану саны 1411 құрады.

Жасөспірімдердің жүктілігін аяқтаудың екі жолы болуы мүмкін: түсік түсіру немесе босану. Жүктілікті тоқтату қан кету, жатырішілік инфекциялар, жатырдың немесе басқа органдардың зақымдануы сияқты асқыну қаупін арттыруы мүмкін.

Мәдени және әлеуметтік жағдайларға байланысты жасөспірім түсік жасату процедурасынан кейін сотталуға, оқшаулануға, отбасымен және достарымен қарым-қатынаста қиындықтарға тап болуы мүмкін.

Ерте жүктіліктің психологиялық компоненті де маңызды. Жасөспірімдердің жүктілік фактісі кешігіп жүзеге асырылады. Бірінші реакция-есеңгіреу, кінә, шатасу, қорқыныш, дүрбелең және үрей. Әрдайым дерлік жасөспірімдердің жүктілігі жоспарланбаған құбылыс, сондықтан көбінесе жағымсыз.

"Қызының жүкті екендігі туралы жаңалық, ата-ана үшін шок. Бірақ эмоцияларға уақыт қалмайды, өйткені қызы көмекке мұқтаж. Сондықтан, ең алдымен, барлық қалалық емханалардың жанындағы жастар денсаулық орталықтарында қабылдайтын акушер-гинекологқа жүгіну қажет. Толық тексеруден өтіп, қыздың денсаулығына қауіп төндіретін барлық факторларды бағалап, дана шешім қабылдаңыз", — деп атап **өтті Наталья Рахальская.**

Моральдық-жыныстық тәрбие отбасында басталады, онда ата-аналар өздерінің мінез-құлқы, қарым-қатынасы және дұрыс мінез-құлықты модельдеу арқылы адамгершілік пен сексуалдылыққа қатысты құндылықтары мен сенімдерін жеткізеді.

Баланың жыныстық тәрбиесі, ең алдымен, ата-аналарға, олардың жасөспіріммен ортақ тіл табу қабілетіне, тыңдау және есту қабілетіне байланысты. Балаларды асығыс әрекеттерден қорғау үшін баламен интимдік өмір және контрацепция әдістері туралы сөйлесуден тартынбаңыз. Балаңызбен достық қарым-қатынаста болуға, оның жеке өміріндегі өзгерістерден хабардар болуға және қажет болған жағдайда дана кеңестерге көмектесуге немесе моральдық жағынан қолдау көрсетуге тырысқан дұрыс.

Мектеп балаларды ересек өмірге дайындауы керек. Бүгінгі таңда мектептердегі адам ағзасының физиологиясының ерекшеліктері туралы жыныстық ағартудың барлық сұрақтары биология пәні аясында өткізіледі, бірақ бұл жеткіліксіз. Мектептен жасөспірімдердің денсаулығына деген құнды көзқарасын қалыптастыру үшін репродуктивті денсаулық негіздері туралы жеке пәнді енгізу қажет. Жоспарланбаған жүктіліктің алдын алу, контрацепция, жыныстық жолмен берілетін инфекциялардың алдын алу және АИТВ инфекциясы туралы хабардар ету үшін репродуктивті денсаулыққа қатысты әртүрлі мәселелер бойынша сарапшыларды шақыру.

"Жоспарланбаған жүктілік ауыр зардаптарға әкелуі мүмкін және сіздің өміріңізді өзгертуі мүмкін. Сондықтан жауапты шешімдер қабылдау және жыныстық және репродуктивті денсаулық туралы хабардар болу маңызды", — деп **қорытындылады сарапшы.**